

लम्बा माङ्गल्याश्च मृगदिनाः MBh. 8, 4417. विडालमत्ति आ — श्वानं व्यालम्बस्तथा (= चित्रव्याघ्र NILAK.) 12, 444.

व्यालम्ब (von लम्ब् mit व्या) 1) adj. *herabhängend*: °कस्त mit *herabhängendem Rüssel* MBh. 7, 3192. कर्ण Varāh. Bṛh. S. 68, 59. °कम्बल Rīgā-Tar. 8, 2736. — 2) m. *rothblühender Ricinus* ÇKDa. nach dem VAIDJAKA.

व्यालम्बिन् (wie oben) adj. = व्यालम्ब MBh. 6, 2599. HARIV. 13018. Rr. 4, 16 (mit der v. l. व्यालम्बिनील° zu lesen). Varāh. Bṛh. S. 73, 5. Bṛh. P. 3, 28, 24. 4, 25, 31.

व्यालवर्ग m. Varāh. Bṛh. 25 (23), 13 nach dem Comm. = सपद्मेष्वाण (= व्यालदेष्वाण) aber zugleich erklärt als *die beiden ersten Decane im Krebs und im Scorpion und der dritte in den Fischen*.

व्यालवल m. ein best. Parfum, = व्याघ्रनख Rīgān. im ÇKDa.

व्यालयुध n. = व्याडायुध = व्याघ्रनख ein best. Parfum MATHURGA zu AK. 2, 4, 4, 17 nach ÇKDa. und NIGH. Pa. m. Rīgān. im ÇKDa.

व्यालि s. व्याडि.

व्यालिक adj. (f. ई) = व्यालेन चरति gaṇa pṛvādi zu P. 4, 4, 10.

व्यालीभू (व्याल + 1. भू) zur Schlange werden; °भूत् MBh. 3, 12526.

व्यालीय् (von व्याल), °यति einer Schlange gleichen GAVAL bei HALL in der Einl. zu VĪSAVAD. 56.

व्यालोल (von लुल् mit व्या) adj. *sich hinundher bewegend, zitternd, wogend*: दीप Spr. 2589. मलक 2629. 2921. नेत्र KATHA. 73, 345. KĀURAP. 7. Gīt. 12, 15. PAÑĀR. 3, 5, 22. Rīgā-Tar. 8, 372. Bṛh. P. 10, 5, 11.

व्यालक्रोशी (von क्रुष् mit व्याव) f. *gegenseitiges Schmähren* Schol. zu P. 3, 3, 43. 5, 4, 14 und 7, 3, 6.

व्यावभाषी (von 1. भाष् mit व्याव) f. dass. RĪJAM. zu AK. nach WILSON; °भासी ÇKDa. nach ders. Aut.

व्यावर्ग (von वर्त् mit व्या) m. *Abtheilung, Abschnitt* LĪṬS. 7, 6, 8. 7, 30.

व्यावर्त (von वर्त् mit व्या) m. = नाभिकाष्टक ÇABDAR. im ÇKDa. व्यावर्तक v. l.

व्यावर्तक (vom caus. von वर्त् mit व्या) adj. (f. व्यावर्तिका) *besetzend, ausschliessend* Spr. 1973. TARKAS. 56. NILAK. 203. Comm. zu TAĪTT. PAIT. 21, 7. Davon nom. abstr. °ता f. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 98. 100. °व n. P. 2, 1, 57. Schol.

व्यावर्त्तन 1) adj. (f. ई) wohl vom caus. von वर्त् mit व्या, *besetzend, abwendend*; s. विप्रकव्यावर्त्तनी. — 2) n. (von वर्त् simpl. mit व्या) a) *proparox. Wendung (des Weges)* AV. 6, 26, 2. KĀND. Up. 5, 3, 2. — b) *das Sichabwenden* SĪH. D. 243, 14. Verz. d. Oxf. H. 215, 6, 43. — c) *das Sichschlingern um Etwas* KĪ. 5, 30.

व्यावर्त्तनीय (vom caus. von वर्त् mit व्या) adj. *zurückzunehmen*: घृ° MIT. 259, 10.

व्यावर्त्य (wie oben) adj. zu *besetzen, auszuschliessen* KUBUM. 25, 19. 26, 1.

व्यावहारिक (von व्यवहार) gaṇa vinayādi zu P. 5, 4, 34. gaṇa स्वा-गतादि zu 7, 3, 7. 1) adj. (f. ई) a) *dem Verkehr —, dem Leben angehörig, hier gültig*, — *zur Erscheinung kommend, real* (im Gegens. zu ideal): वाच् *Umgangssprache* NĪ. 13, 9. धर्म M. 8, 164. MBh. 12, 7096. MĀR. P. 26, 16. नामन् WEBER. Nax. 2, 317. Trans. R. A. S. 2, 37 (nach HAUEN-

TON). पारमार्थिक, व्यावहारिक, प्रातिभासिक NILAK. 156. 171. COLEBR. Misc. Ess. 1, 375. BĪLAB. 16. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 50. घृ° Bṛh. P. 10, 85, 14. — b) *umgänglich* KĪM. NĪRIS. 18, 29. — c) *zum Process gehörig* M. 8, 78. — 2) m. a) *Beamter* R. ed. Bomb. 2, 66, 13. व्यवहारे बाह्याभ्यन्तरसकलरस्यकृत्ये नियुक्ता धमात्याः Comm. — b) N. einer buddhistischen Schule TĪRAN. 271; vgl. एकव्यवहारिक (lies एकव्या°). — 3) n. *Verkehr, Handel, Geschäft* Bṛh. P. 12, 2, 3.

व्यावहारिन् (wie oben) adj. *zur Anwendung kommend* Varāh. Bṛh. S. 104, 2; vgl. Ind. St. 2, 301.

व्यावहारी (von हृ mit व्याव) f. wohl *Umgang, Verkehr* VOP. 26, 177.

व्यावहार्य (von व्यवहार) adj. *tauglich, brauchbar, noch frisch* (= व्यवहारयोग्य, धमास्त NILAK): सेनाय्य MBh. 4, 1746.

व्यावहारी (von हृस् mit व्याव) f. *allgemeines Lachen* Schol. zu P. 3, 3, 43. 5, 4, 14. 7, 3, 6.

व्यावृत् (von वर्त् mit व्या) f. 1) *Unterscheidung, Auszeichnung, Vorrang vor* (gen. und instr.): व्यावृत्मेव गच्छति श्रेष्ठं समानानाम् TS. 5, 6, 7, 3. 2, 2, 8, 5. अन्याभिर्द्विताभिः 6, 6, 8, 3. 7, 2, 5, 2. TBr. 1, 4, 2, 4. KĪṬH. 21, 5. 29, 7. व्यावृत्काम TS. 2, 5, 5, 6. 6, 6, 11, 4. — 2) *das Aufhören*: शोष्मणो व्यावृत्तः (kann auch als infin. gefasst werden) *bis es zu dampfen aufhört* TBr. 1, 3, 10, 6.

व्यावृत्तव n. MAITREJUP. 3, 5 wohl fehlerhaft für व्यावृत्तव *das Sichabwenden —, Nichtswissenwollen von Jmd oder Etwas*; nach dem Comm. = व्यावृत्ताभिप्रायं गूढाभिसंधिता.

व्यावृत्ति (von वर्त् mit व्या) f. 1) *das Sichabwenden, Zukehren des Rückens*: घृ° ĀCV. ÇA. 1, 1, 11. LĪṬS. 1, 2, 15. — 2) *Verdrehung (der Augen)* Suça. 2, 192, 19. ÇĀṆḠ. SĀM. 3, 3, 16. — 3) *das Sichlosmachen von Etwas*: पाप्मनः TS. 7, 2, 10, 4 in Ind. St. 10, 180. ग्रामिणात् Spr. 5184. — 4) *das Ausgeschlossenwerden von, das Kommen um*: पितृलोके देवलोकान्याम् ÇĀM. zu Bṛh. Ār. Up. S. 309. *das Ausgeschlossensein, Ausschluss, Beseitigung* KUMĀRAS. 2, 27. ÇĀM. zu Bṛh. Ār. Up. S. 252. zu KĀND. Up. S. 22. KĀVĪD. 2, 199. SĪH. D. 107, 19. — 5) *Sonderung, Trennung, Unterscheidung* TBr. 2, 1, 2, 6. 4, 3. पापवृत्तस्य 2, 2, 3, 8, 10, 2. TS. 6, 1, 4, 5. KĪṬH. 25, 8. ÇĀT. Br. 12, 7, 2, 13. *Distinctheit (der Stimme)* KĪṬH. 27, 3. सोमपीथस्य चैषा सुरापीथस्य च व्यावृत्तिः *Unterschied* AIT. Br. 8, 8. — 6) N. *eines best. Opfers* ÇĀT. Br. 13, 3, 5, 5. — Vgl. निर्व्यावृत्ति.

व्यावृत्सु (vom desid. von वर्त् mit व्या; eine ungrammatische Form ohne Reduplication) adj. *sich von Etwas loszumachen wünschend*: सैसार° WILSON, SĪMĀJAK. S. 6.

व्याशा (2. वि + 1. शशा) f. *Zwischengegend (auf der Windrose)* WEBER, RĪMAT. Up. 325.

व्याशय (von शि mit व्या) m. *Beistand, Parteinahme für Jmd* P. 5, 4, 48.

व्यास (von 2. अस mit वि) m. 1) *das Auseinanderstehen, ein Fehler der Aussprache* RV. PAIT. 14, 2, 4. — 2) *Ausführlichkeit, ausführliche Darstellung* (Gegens. समास) AK. 3, 3, 22. TAṬ. 3, 3, 451. H. 1432. an. 2, 591. MND. s. 11. HALĪ. 4, 81. 5, 19. MBh. 1, 51. 85. 3, 67. व्यासेन *ausführlich* Suça. 2, 17, 3. 513, 6. PAÑĀR. 2, 3, 16. व्यासात् dass. Suça. 1, 261, 3. व्यासतस् dass. 112, 13. 2, 332, 9. व्याससमासतस् MBh. 12, 1296.